

Sosyalleşmenin Bir Aracı Olarak Anadili Öğretimi: Anadili Ders Kitaplarındaki Sosyalleşmeye Yönelik Tema ve Kodlar (Türkçe ve Almanca Örneğinde)

Teaching Mother Tongue as a Means of Socialization: Themes and Codes for Socialization in Mother Tongue Lesson Books (in Turkish and German example)

Zekerya BATUR¹
Uşak Üniversitesi

Öz

Bu çalışma nitel olup doküman incelemesiyle yapılmıştır. Çalışmada halen okutulmakta olan altıncı sınıf Türkçe ve Almanca ders kitaplarındaki sosyal içerikli tüm metinler analiz edilmiştir. Analiz sonucunda metinlerde bireyi sosyalleştirmeye yönelten tema, alt tema ve buna bağlı olarak kodlar belirlenmiştir. Buna göre ders kitaplarındaki sosyalleştirme temalarının alt temaları açık ve gizli bir biçimde, kodların ise birer kavram olarak verildiği görülmüştür. Karşılaştırma sonucunda Türkçe metinlerdeki sosyalleştirmeye yönelik tema, alt tema ve kodların dolaylı olarak verildiği; anadili öğretiminin sosyalleştirici yönünün ise ikinci plana itildiği belirlenmiştir. Almanca ders kitabındaki sosyal içerikli metinlerdeki tema, alt tema ve kodların ise çocukların yaşama nasıl hazırlanmaları gerektiği konusunu işlemiştir. Bu bağlamda temalarla çocuklara, günlük yaşamda karşılaşılabileceği sorunlara yönelik çözümler önerildiği ve çocukların sosyalleşmesini sağlayacak örnek olayların sunulduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Anadili, Sosyalleşme, Ders Kitapları.

Abstract

It is a qualitative research and made by document review. In the research all of social contented texts were analysed in present Turkish and German lesson 6th grade lesson books. After the analysis, in the texts, theme, subtheme and relevant codes leading to socialization were determined. As a result, it was seen that subthemes of socialization themes in lesson books were given in a clear and hidden way, while codes were given as terms. After comparison, it was observed that theme, subtheme and codes leading to socialization in Turkish texts were given in detail, socialization side of mother tongue teaching was ignored. While, social contented themes, subtheme and codes in German lesson books studied the subject on how children should be prepared for life. In this context, it was detected that children had been suggested solutions regarding to problems they may encounter in daily life and sample events for their socialization.

Key Words: Mother Tongue, Socialization, Lesson Books.

¹ Yrd. Doç. Dr. Zekerya BATUR, Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, zekeryabatur9@gmail.com

Summary

Purpose

Aim of the research is to detect whether codes leading to socialization mentioned in social contented texts in present Turkish and German mother tongue lesson plans, themes and subthemes of the texts, hidden and clear messages were for the level of the children and to analyse and compare social contented texts in Turkish and German lesson plans.

Method

The research is qualitative depending on document analyse. Document analyse is to analyse written data to be researched. Texts in lesson books of present Turkish and German mother tongue were included in research. It was identified that 15 of 120 analysed texts in Turkish lesson books and 17 of 140 texts in German lesson books had social content. Then social contented texts were analysed and theme, subtheme and codes of these texts were detected. Lesson books were compared in terms of theme, subtheme and codes.

Results

Codes to make children social in Turkish lesson books were given according to adults' point of view and imaginary world. However, codes in German books were enriched by many themes to make the children social and encounter them with the society.

Looking at the table, social codes in Turkish books are less than the terms in German books and it seems impossible to make them relevant with the fact of socialization. Codes in German books are up to date and make the child face with the life and get prepared for it.

Discussion

It is essential to have presentations based on playing and applying rather than knowledge in the instruments of teaching for the students that are aged between 12-13. It is noticed in this point that the didactic knowledge in Turkish lesson books is not socializing for children. Yet, in Germany lesson book, it is just taken only for children style. On the other hand, in the social texts in Turkish lesson the heroes are grownups. The children are in the center of events. It is accepted as a negative element that in a child lesson book there is no child.

In the texts, there are no peer heroes that are the models for children. However, in German texts the heroes are children and themes are chosen among children's life styles. The written sources towards socialising children are far away from childhood. For example, excursion writings are usually plotted as a documentary style (nature events), there is no action for children; however, the excursion writings in German lesson book are about the actions that children carry out together and they are used as an instrument of spare time. This point is considered positively. In the studies that were carried out, it is clear that excursion writings have a positive role on one's socialising.

Conclusion

It is possible to say that Turkish lesson as one of the important part of learning mother tongue is insufficient; however, the reading texts in German lesson are child and living centered and they are helpful for socialising children. It is possible to say that Turkish lesson being one of the important part of mother tongue is far from today and lacks of contribution to socialization, texts in German lesson books are child and life centered and helps child's socialization.

Giriş

Anadili, bireyin annesinden öğrendiği ve konuştuğu dildir. Bu dil günlük iletişimde ve kültürleşmede sürekli kullanılmaktadır. Bu anlamda anadilinin sosyo-politik ve sosyo-kültürel yönü de ön plana çıkmaktadır. Bu da anadilinin sosyal yapıdaki yerini önemli kılmaktadır (Tulasiewicz and Adams 2005). Anadili, kaynağını doğrudan anneden alan bir eğitim ve öğretim sürecidir. Anne ile birlikte anılan bu dil, aynı zamanda doğal bir sosyalleşmeyi de yapısında barındırmaktadır. Anadili öğretimi, kuru bir bilgi yükleme öğretimi değildir, dil öğretiminin yanında, dilin malzemelerini oluşturan kültürel unsurları da bireye aktarmaktadır. Bu bağlamda anadili öğretimi aynı zamanda kültür öğretimi olup bir sosyalleşme ve sosyalleştirme eğitim ve öğretimidir. Bu öğretimi sağlayan önemli unsurların başında ders kitaplarındaki metinler gelmektedir. Bu metinler, anadili öğretiminin önemli bir boyutunun gerçekleştirilmesini sağladıkları için, birer sosyalleştirme aracı konumundadırlar (Ashour, 1996; Harris-Sharples, 1983).

Ders kitaplarındaki metinler sadece dilin kurallarını vermemektedir. Her bir metin açık ya da gizli olarak sosyal yapıya ait bazı unsurları taşımaktadır. Bu unsurlar kimi zaman çocuğa devletin işleyiş biçimini, kuruluşunu ve zaferlerini kimi zaman da sosyal yapının işleyişini, sosyal yaptırımları, gelenek ve göreneklere aktarmaktadır. Ders kitaplarında yer alan bu unsurlar bireyin sosyal yapıyı öğrenmesini ve yaşama hazırlanmasını sağlamaktadır. Bu bağlamda ders kitaplarındaki metin konularının bireyi sosyalleşmeye yönelten yönleri dikkate değer birer nokta olarak görülmüştür.

Anadili ders kitaplarındaki metinler hem anadilin inceliklerini hem de sosyal yapının özelliklerini edebi bir dille ele almaktadır. Çocuklar bu araçlarla bir yandan sosyalleşme ortamını bulurken bir yandan da kendini ifade etme fırsatı bulmaktadır. Çocuklar anadili dersinde yaşamın çeşitli kesitlerini metinlerde görmekte, böylece yaşamı anlamaya çalışmaktadır (Bereiter and Scardamalia, 1996; Lave, 1996; Mayard, 2009; Mbuyi, 1982: 7). Çocuklar bu derste yaşamış hayatları metinler aracılığıyla okuyarak, farklı deneyimleri kazanmakta, metinlerdeki kahramanların yaşamlarından örnek alarak, sosyal ilişkilerini geliştirebilmektedir. Bu anlamda anadili ders kitaplarındaki metinler çocukların sosyalleşmesine katkı sağlamaktadır. O halde sosyalleşme yaşamın her alanında kendine bir zemin bulabilmekte ve kapsam alanı oldukça geniş bir kavram olarak tanımlanmaktadır.

Sosyalleşme, bireyin yaşadığı çevreye etkin bir şekilde katılmasını sağlayan bir süreç (Clausen, 1968) olup bireyin bir sosyal yapının parçası haline gelmesini sağlamaktadır (Kağıtçıbaşı, 1988). Bu anlamda bireyin topluma katılırken edindiği bilgi ve becerilerin toplamına sosyalleşme denilmektedir (Brim, 1966; Schein 1975; Zigler and Child, 1969). Sosyalleşmede bilgi ve becerilerin etkin bir şekilde kullanılması, sosyalleşmenin öğrenmeyle kazanıldığını göstermektedir. O halde sosyalleşme sırasında, sosyal öğrenmeyi sağlayan temel faktörler bulunmaktadır. Bunlar gözlemsel öğrenme, pekiştirme ve sosyal etkileşim yoluyla öğrenmedir. Birey gözlem sırasında çevresinde olup bitenleri takip ederek sosyalleşir, sosyalleşirken taklit yoluna başvurur, gördüğü hareketi ya da durumları yapmaya başladığında da bunu olumlu ya da olumsuz bir şekilde onaylamaktadır. Bu onaylama ise yapılan gözlemlerin ve buna bağlı öğrenmelerin pekiştirilmesidir. Sosyal etkileşimde ise birey karşılıklı etkileşime girerek sosyalleşir, birey burada sosyal normları yaşayarak öğrenmektedir (Brim, 1966). Bu durum, bireyin sosyal normları farklı ortamlarda ve nitelikte öğrendiğini göstermektedir (Cüceloğlu, 1996).

Sosyalleşmenin gerçekleşebildiği yerlerden biri ve en önemlisi aile ortamıdır (Achhpal, Goldman and Rohner, 2007; Bilgiseven, 1986; Jersild, 1979; Ochs and Shohet, 2006). Birey sosyalleşirken kaç yaşında olursa olsun ailesinin etkisinde kalabilmektedir. Aile, koyduğu kuralların çocuğu tarafından benimsenmesini ve kendi mantıksal yapılarını çocuklar tarafından uygulandığını ya da öğrenildiğini görmek istemektedir. Ailenin bu yaklaşımı, çocuğun bir birey haline gelirken kişiliğinin şekillenmesinde etkin rolünü ortaya koymaktadır. Bireyin kişilik şekillenmesi, sosyalleşmesine paralel olarak gelişmektedir. Bu kişilik şekillenmesinin olumlu ya da olumsuz tarafları olabilmektedir. Bu anlamda ailenin birey üzerindeki etkisi farklı boyutlarda gerçekleşebilmektedir.

Bireyin sosyalleşmesine aileden başka çevre de etki etmektedir. Özellikle arkadaş çevresinin etkisi kimi zaman bireyin ailesinin önüne geçerek onun bakış açısını daha fazla etkileyebilmektedir. Araştırmalar bireylerin birbirilerini etkileme yönlerinin diğer faktörlere göre daha fazla olduğunu göstermiştir. Özellikle 7-12 yaş grubundaki çocukların sosyalleşirken akranlarından daha fazla etkilendiği belirlenmiştir (Aykut ve Öztürk, 1989; Henry, Schoeny, Deptula and Slavick, 2007; Halley and Taylor, 2009). Bunun yanında etnik yapı ve cinsiyet de sosyalleşmeyi doğrudan etkileyen unsurlar arasında yer almaktadır (Apel, 1977).

Bireyin sosyalleşmesinde kitle iletişim araçlarının da etkili olduğu birçok çalışmayla ortaya konulmuştur. Günümüzde çocuklar zamanlarının büyük bir bölümünü bilgisayar başında geçirmektedir. Bu bağlamda kitle iletişim araçlarından internet ve buna bağlı olarak çeşitli sosyal paylaşım siteleri (facebook, msn...) çok etkili bir şekilde insanların yaşamında yer almaya devam etmektedir. Her ne kadar televizyonun sosyalleşme yönü internete göre azalmış olsa da hâlâ etkisini sürdürdüğü görülmektedir (Kaya ve Tuna, 2008; Kelleci, 2008: 250). Bu anlamda çocukların televizyondan izledikleri film, reklam ve müzik gibi programlar sosyalleşmede rol oynamaktadır.

Sosyalleşme, bireylerin cinsiyetine göre de farklılık göstermektedir. Bu farklılık bireyin olgunlaşmasına bağlı olarak sosyalleşmeyi olumlu ya da olumsuz etkileyebilmektedir. Burada bireyin toplumda etkilendiği role göre değişim geçirdiği için sosyalleşmesi durumu da buna bağlı olarak

farklılaşmaktadır. Bu farklılık cinsiyet açısından, kadın ve erkeklerin her toplumda farklı görevleri ve rolleri üstlenmelerini sağlamıştır. İşte bu toplumsal roller sosyalleşmeyi doğrudan etkileyebilmektedir (Caroll and Wolge, 1996). Bireyin sosyalleşmesinde birçok faktör rol oynamakta ve bu faktörler sosyalleşmenin çok yönlü olarak gerçekleşmesine ortam hazırlamaktadır (Brown and together, 2009; Zhang, 2008). Örneğin gençlerin sosyalleşmesinde spor etkinliklerinin rolünün oldukça yüksek olduğu belirlenmiştir (Şahan, 2008). Bu nedenle bilim insanları bireyin sosyalleşme ve gelişmesine farklı noktalardan bakmışlardır. Freud beş basamaklı bir yaklaşımla, Piaget bireyin bilişsel gelişimine göre (Piaget, 1938), Erikson bireyi psiko-sosyal gelişim açısından doğumdan yaşlılığa kadar inceler. Kohlberg ise ahlaki gelişimine bağlı olarak bireyin gelişim sürecini ele almaktadır (Senemoğlu, 1998).

Çocukların kendini rahatça ifade edebilmesi, kendine olan özgüvenini kazanması, çevresiyle sağlıklı ilişkiler kurabilmesi ve kabul görmesi sağlıklı bir sosyalleşmeyle mümkün olabilir. Bu bağlamda ilköğretimden başlayarak çocuklara sosyal beceriler kazandırılarak, sosyal yaşamın tanıtılması sağlanmalıdır. Bu anlamda bireyin sosyalleşmesine yardımcı olan her yazılı eser dikkatle seçilmelidir. Örneğin bireyin okuduğu bir hikâye, roman ve şiirde geçen olaylar ve durumlar, bu hikâyelerde yer alan kahramanların yaşamları çocuğun sosyalleşmesinde etkili olabilmektedir.

Sosyal yaşamı bireye kazandıran en önemli araçlarından biri de ders kitaplarıdır. Ders kitaplarında yer alan metinler sosyalleşmeyle ilgili kuralları özet bir şekilde vermeye çalışmaktadır. Ders kitaplarındaki metinler, kazandırılmak istenen davranışları ya doğrudan ya da dolaylı olarak vermektedir. Çocuklar, dil ve dilin bileşenlerini kültürel unsurlar yoluyla öğrenmekte ve bu öğrendikleriyle sosyalleşmektedir. Çocuk okulda dil öğrenirken aslında aynı zamanda sosyal değerlerini de öğrenerek böylece dil ve kültür sayesinde de sosyalleşmektedir (Wheeler and Lovelace, 2005). Bu nedenle okul, çocuğun düzenli bir şekilde sosyalleşmesini sağlamaktadır (Bikmetov, 2008). O halde sosyalleşmenin özellikleri şu şekilde sıralanabilir: Sosyalleşme her zaman bir toplum içindir, ömür boyu devam eden bir süreçtir, çok yönlüdür, bireyi içinde bulunduğu çevresiyle ele alır, bireyin topluma uyum sürecidir (Tezcan, 1984; Güney, 2000; Akyüz, 1992). Buna göre metinler sosyalleştirme bakımından aşağıdaki nitelikleri taşımaktadır:

1. Metinlerin temalarında sosyal konular işlenmelidir.
2. Metinlerde aile, çevre ve arkadaşlık unsurları yer almalıdır.
3. Metinlerde sosyal ilişkilerin düzenlenmesine yardımcı olacak konular olmalıdır.
4. Metinlerde yer alan konular bireyin toplumla etkileşimini sağlamalıdır.
5. Metin konuları, bireysel gelişime katkıda bulunmalıdır.
6. Metin konuları, bireyi sosyal hale getirebilmelidir.
7. Metin konuları, sosyal değerleri vermelidir.

Bu çalışmada dilin temel unsurlarını bir arada tutan yazılı ürünlerden olan metinlerin, bireye sosyalleşme anlamında ne tür seçenekler sunduğu bu maddelerden hareketle tartışılmıştır. Bu bağlamda Türkçe ve Almanca ders kitaplarında sosyalleşmeye yönelik metinler analiz edilerek iki farklı ders kitabının, çocukların sosyalleşmeye yönelten unsurlarının sunuluşu, ortak ve farklı yönleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Amaç

Bu çalışmanın amacı, halen okutulmakta olan Türkçe ve Almanca anadili ders kitaplarındaki sosyal içerikli metinlerde geçen sosyalleşmeye yönelik kodlar, metinlerin tema ve alt temaları, açık ve gizli mesajlarının çocuklara yönelik olup olmadığını saptamak ve Türkçe ile Almanca ders kitaplarındaki sosyal içerikli metinleri karşılaştırıp analizini yapmaktır. Bunun yanında Türkçe ve Almanca ders kitaplarındaki metinlerde örtük ve açık iletilerin karşılaştırılması amaçlanmaktadır.

Yöntem

Bu çalışma nitel olup doküman incelemesine dayalı olarak yapılmıştır. Doküman incelemesi araştırılması hedeflenen yazılı verilerin analiz edilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırmaya halen okutulmakta olan Türkçe ve Almanca 6. sınıf anadili ders kitaplarındaki metinler dâhil edilmiştir. Türkçe ders kitaplarında yer alan 120 metinden 15'i; Almanca ders kitabında yer alan 140 metinden 17'sinin sosyal içerikli metin olduğu belirlenmiştir. Daha sonra sosyal içerikli metinler analizler edilerek bu metinlerin tema, alt tema ve kodları belirlenmiştir. Türkçe ve Almanca ders kitapları tema, alt tema ve kodlar açısından karşılaştırılmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Türkçe ve Almanca ders kitaplarındaki sosyal içerikli metinler analiz edilerek sosyalleşmeye yönelik tema, bu temaların alt temaları ve kodları belirlenmiştir. Böylece metinlerde sosyal olguların hangi kodlarla verildiği daha net bir şekilde görme olanağı sağlanmıştır. Türkçe ve Almanca ders kitaplarında yer alan sosyalleşme ile ilgili kodlar alfabetik sıraya göre Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Metinlerde İşlenen Sosyalleşme Kodları

Ders Kitabının Adı	
Almanca Ders Kitabı 6	Türkçe 6. Sınıf Ders Kitapları
Alışveriş	Aile Bağları
Almanya	Akrabalık İlişkileri
Almanya'daki Yabancılar	Almanya
Antik Roma	Anlaşma
Arkadaşlığın Devamı	Arkadaşlık
Arkadaşlık İçin Oyun	Barış
Başkasını Dinleme	Bireysel Sorumluluk
Berlin	Büyükler Saygı
Bilgisayar	Cimrilik
Bireyselleşme	Çevre Bilinci
Birini Karşılama	Demokrasi
Birlikte Karar Verme	Doğal Güzellikler
Birlikte Kitap Okuma	Duygudaşlık
Birlikte Yaşama	Empati
Cep Telefonu	Eşitlik
Dans Etmek	Farklı Kültürlerle Etkileşim
Dillerin Etkileşimi	Gençlik
Farklı Kültürler	Gezi
Futbol	Haberleşme
Gençlik	Hak ve Ödevler
Gerçek Arkadaşlık	İletişim
Günlük İletişimi Sağlama	İstanbul
Günlük Yaşam	Karşılıklı Etkileşim
Hayvanları Koruma	Karşılıklı Samimiyet
Hayvanlarla Birlikte Yaşama	Karşılıklı Saygı
Heyecan	Karşılıklı Sevgi
İnternet	Küçükler Sevgi
İşbirliği	Nesil Çatışmaları
Karşılıklı Konuşma	Okul
Kendini Tanıma	Oyun Oynamak
Kolombiya	Ön Yargı
Mısır	Özgür Düşünme
Nasreddin Hoca	Paylaşım
Neşe	Sahiplenme
Nil	Savaş
Ortak Yaşam	Sevgisizlik
Oy Kullanma	Sosyal Sorumluluk
Oyun	Takdir Etme
Özgürlük	Yalnızlık
Radyo	Zafer
Rol Yapma	Ziyaretler
Sınıf Gezisi	
Taklit	
Tartışma	
Televizyon	
Toplum Önünde Konuşma	
Yardımlaşma	

Türkçe ders kitabında çocuğun doğrudan sosyalleşmesini sağlayacak kodlar yetişkinlerin bakış açıları ve düşünce dünyalarına göre verilmiştir. Oysa Almanca ders kitabında yer alan kodlar, çocuğun toplumla karşılaşmasını ve sosyalleşmesini sağlayacak birçok temayla zenginleştirilmiştir. Buna bağlı olarak tema ve bu temaların alt temaları da çocukların bakış açısıyla sunulmuştur. Örneğin; tartışma, toplum önünde konuşma, arkadaşlığın devamı, günlük yaşam, yardımlaşma, taklit, günlük iletişimi sağlama, ortak yaşam alanı, birlikte yaşama, birlikte karar verme, karşılıklı konuşma, işbirliği yapma, başkasını dinleme, bireyin oy kullanma hakkı, başka dilleri öğrenme ve etkileşim, gerçek arkadaşlık, dans etmek, arkadaşlık için oyun, rol yapma gibi sosyalleştirici kodlar Almanca ders kitabında sıkça yer almış, çocuğun düşünce dünyası ve bakış açısı daha etkin bir şekilde kullanılmıştır.

Türkçe ders kitabında çocukların sosyalleşmesini sağlayan oyun kodu sadece bir kez yer alırken; Almanca ders kitabında oyun, tartışma, arkadaşlığın devamı, futbol, arkadaşlık için oyun, dans etmek gibi sosyalleştirici kodlar sıkça kullanılmış; ders kitabı aracılığıyla çocukların yaşamından hareketle olaylar anlatılmış ve günlük yaşamın sorunları çocukların gözüyle çözülmeye çalışılmıştır.

Türkçe ders kitabında hayvan hakları ya da hayvanların korunmasıyla ilgili herhangi bir metin bulunmazken; Almanca ders kitabında hayvanları koruma ve hayvanlarla birlikte yaşama gibi metinlerin sıkça kullanıldığı görülmüştür. Bunun yanında sınıf ortamında evcil hayvanların yaşayıp yaşamayacağı konusu birkaç kez tartışma konusu olmuştur. Hayvanların bireyin yaşamındaki yeri ve hayvanların yaşam alanlarına zarar vermeden onlarla birlikte yaşama yolları aranmış ve hayvanların çocukların sosyalleşmesinde bir unsur olarak yer alması gerektiği vurgusu yapılmıştır.

Türkçe ders kitabındaki aile bağları, akrabalık ilişkileri, aile ziyaretleri, büyüklere saygı, karşılıklı samimiyet, karşılıklı sevgi, sevgisizlik gibi kodlar büyüklerin başından geçen olaylara dayalı olarak verilmiş ve bu olaylar öğüt şeklinde aktarılmıştır. Almanca ders kitabındaki metinlerde ise bu kodlar, çocuklar arasında konuşulmakta ve bu değerler çocuklarca canlandırılarak kavratılmaya çalışılmıştır.

Türkçe ders kitabında bireysel ve sosyal sorumluluk, çevre bilinci, empati, eşitlik, demokrasi, hak ve özgürlükler gibi kodlar verilirken son derece resmi bir dil kullanılmış, Almanca ders kitabında ise çocuklar bu tür önemli sosyal değerleri yaşayarak ve tartışarak sınıf ortamında ya da bir gezi sırasında öğrenmekte, demokrasi, hak ve özgürlükler gibi temel hakları, çocukların bakış açılarıyla günlük yaşamın hemen hemen her alanında kullanıldığına dair örnekler sunulmaktadır.

Türkçe ders kitabındaki cimrilik, ön yargı, nesil çatışmaları gibi olumsuz sosyal değer kodları yetişkinlerin bakış açısı ve onların anlayışlarıyla aktarılmıştır. Bu nedenle çocukların bu değerleri kendi düşünce dünyalarında anlamlandırıp karar verme açıları göz ardı edilmiştir. Almanca ders kitabında bu tür olumsuz yargı ve tutumlar ise ya çocuklar bir geziye çıkarken ya gezi sırasında ya da sınıf ortamında bu konuların çeşitli yönleriyle ele almakta, olumsuz olan tutum ve davranışların doğru olmadığı, doğrusunun ne olduğu konusunda sınıfça karar verdikleri görülmüştür.

Türkçe ders kitabında diğer sosyal yapı ve kültürlerle ilgili kodlara yeterince yer verilmemiştir. Oysa sosyalleşmenin önemli unsurlarından biri de diğer toplumlara ait unsurlara yer verilmesi, diğer toplumların sosyalleşme sürecinin aşamalarının örnek oluşturması bakımından önem taşımaktadır. Almanca ders kitabında ise farklı kültürlere ait kodlara yer verilmiş, bu ülkelerden Antik Roma, Kolombiya, Mısır gibi kültürlerin geçmişteki ve günümüzdeki yaşamlarına ilişkin kesitler sunulmuştur. Bu kesitlerde yer alan konu ve olaylar çocuk merkezli gelişmiş ve çocukların kendi ülkeleri dışında yaşadıklarında ne tür sosyal sorunlarla karşı karşıya kaldıkları anlatılmıştır. Bu farklı yaşam ve kültürler, sosyalleşme yelpazesini genişleten birer örnek olarak ortaya çıkmıştır.

Türkçe ders kitabında iletişim ve haberleşme kodları, sosyalleşmeyi destekleyen birer unsur olarak değil, haber ve bilgi aktarma görevinde kullanılırken; Almanca ders kitabında ise iletişim ve haberleşme kodları, çocukların günlük yaşamını kolaylaştıran, sosyal etkileşime girmesini sağlayan ve karşılıklı iletişimi güçlendiren birer unsur olarak kullanılmıştır. Ayrıca Almanca ders kitabında günlük olarak yararlanılan internet, telefon, radyo gibi kodlara Türkçe ders kitabına göre daha fazla yer verilmiştir.

Tabloya bakıldığında Türkçe ders kitaplarında yer alan sosyal kodlar, Almanca ders kitabında yer alan kavramlara göre daha az ve bu kodların doğrudan sosyalleştirme olgusu ile ilişkilendirilmesi mümkün görünmemektedir. Almanca ders kitabındaki kodlar ise güncel olup, çocuğun yaşamla karşılaşmasını ve geleceğe hazırlanmasını sağlamaktadır.

Her iki ders kitabında bu tema ve temaların alt temaları ile kodları farklı edebi türler kullanılarak verilmiştir. Tablo 2’de sosyal içerikli metinlerin tür ve sayıları verilmiştir.

Tablo 2: Sosyalleşmeye Yönelik Metinlerin Tür ve Sayıları

Ders Kitabının Adı			
Türkçe Ders Kitabı 6		Almanca Ders Kitabı 6	
Edebi Türün Adı	Kullanım Sayısı	Edebi Türün Adı	Kullanım Sayısı
Şiir	-	Şiir	1
Tiyatro	3	Tiyatro	4
Fabl	1	Fabl	-
Deneme	3	Deneme	-
Makale	1	Makale	-
Anı	1	Anı	-
Gezi Yazısı	1	Gezi Yazısı	3
Mektup	1	Mektup	-
Hikâye	3	Hikâye	3
Rapor	-	Rapor	4
Eleştiri	-	Eleştiri	2
Toplam	14		17

Türkçe ders kitabında sekiz, Almanca ders kitabında ise yedi edebi tür kullanılmıştır. Türkçe ve Almanca ders kitabındaki tiyatro türü diğer türlere göre daha fazla kullanılmıştır. Tiyatro türünün bireyin sosyalleşmesinde ve yaşama hazırlanmasında büyük etkisi olduğu çeşitli çalışmalarla ortaya konulmuştur (Singh, 2004). Tiyatrodaki diyaloglar karşılıklı iletişim ve etkileşimi güçlendirdiği bilinmektedir (Davis, 2005). Bu anlamda bu türün diğer türlere göre her iki ders kitabında da fazla olması olumlu bir nokta olarak değerlendirilebilir.

Ders kitaplarında bireyin sosyalleşmesine yardımcı olacak metinlerin, çocuğun dünyasına seslenebilmesi, göz önünde bulundurulması gereken bir nokta olarak görülmelidir. Çocukların oyun yoluyla yaşamı öğrendiği noktasından hareketle ders kitaplarına alınan metinlerin bu bağlamda etkin bir şekilde kullanıldığı söylemek güçtür.

Tablo 3'te Türkçe ders kitaplarında yer alan metin, tema ve alt temalara yer verilmiştir.

Tablo 3: Türkçe Ders Kitabındaki Sosyal İçerikli Tema ve Alt Temaları

Türkçe Ders Kitabı 6		
Metin Sırası	Tema: Açık Mesaj	Alt Tema: Gizli Mesaj
1. Metin: Vatandaş Olma Bilinci	Bireyin demokratik haklarından biri oy kullanmasıdır.	Oy kullanan birinin aynı zamanda bir toplumda başka insanlarla yaşamayı öğrendiği ve insanların hak ve özgürlüklerine saygı gösterdiği ve sosyalleştiğini ifade etmektedir.
2. Metin: Canberra (s.37)	Avustralya'da bulunan Canberra kenti tarihi bakımından zengindir.	Birey, gezerek birçok bilgi edinebilir, bu da bireyin sosyalleşmesine katkı sağlar.
3. Metin: Misafirler (s.61)	Ziyaretler, akrabalık ilişkilerini güçlendirir.	Ziyaretler, bireyi sosyalleştirmede rol oynamaktadır.
4. Metin: Cimri'nin Kuşkusu (s.67)	Aşırı şüphe ve cimrilik bireyin yalnız kalmasına neden olabilir.	Kuşku ve cimrilik sosyal etkileşimi olumsuz etkiler.
5. Metin: Yeşilyurt(s.77)	İnsanların bilinçsizce ormanlara zarar vermesi iklimi değiştirir.	Doğanın insanlar tarafından zarar görmesi, sosyal yaşamı olumsuz etkiler.
6. Metin: Sevgili Babam (s.59)	İnsanları bir arada tutan en önemli bağ sevgi, sevgi sosyalleşmenin iksiridir.	İnsanların bir araya gelmelerine sevgi önemli bir rol oynar.
7. Metin: Küçük Çocuk (s.9)	Çocuklar sosyalleşirken özgüveni kazanır.	Birey, özgüvenini yaşadığı çevrede edinir.
8. Metin: La Fonten Orman Mahkemesinde (s.60)	İnsanlar birbirlerinin hakkında ön yargılarla yaklaşılmalı,	Ön yargıyla yetişen bir çocuğun sosyal ortamlara uyumu güçleşir.
9. Metin: Ah Şu Gençler (s.55)	Büyüklerin gençlere bakışı sosyalleşmeyi olumlu ya da olumsuz etkileyebilir.	Sosyalleşme çevrenin etkisiyle gerçekleşir.
10. Metin: Pulsuz Dilekçe (s.51)	Aileler çocuklarının kapasitesine göre beklentilerini belirlemelidir.	Sosyal ilişkiler kurulurken çocuklara örnek davranışlar sunulmalıdır.
11. Metin: Kadın Ulusun Temelidir (s.32)	Kadınlar, yaşamın her alanında yer almalıdır.	Kadın, sosyal yapıyı etkileyen ve çocukların sosyalleşmesine yardımcı olmaktadır.
12. Metin: Sevgi Paylaştıkça Çoğalır (s.22)	Yardımlaşma, sosyalleşmeyi desteklemektedir.	Kimsesiz çocukların topluma kazandırılmasında onlarla kurulan etkileşime bağlıdır
13. Metin: Oyun Dünyamız (s.48)	Bireyin sosyalleşmesinde oyun önemli bir yere sahiptir.	Gizli: bireye sosyal değerleri aktarırken oyun unsurundan yararlanmalıdır.
14. Metin: Sevgisiz, Işıksız ve Mektupsuz Kaldık (s.40)	İletişim teknolojisiyle birlikte farklı kanalları bulur.	Teknoloji geleneksel iletişim biçimleri etkileyerek sosyal değerleri olumsuz etkiler.
15. Metin: Sevgili Babam (s.59)	İnsan duygularını belli eder.	İnsanların karşılıklı sevgisi sosyalleşmeyi olumlu etkiler.

Tablo 4'te Almanca ders kitaplarında yer alan metin, tema ve alt temalara yer verilmiştir.

Tablo 4: Almanca Ders Kitabındaki Sosyalleşmeye Yönelik Tema ve Alt Temalar

Almanca Ders Kitabı 6		
Metin Sırası	Tema: Açık Mesaj	Alt Tema: Gizli Mesaj
1. Sınıf Önünde Konuşma-Toplum Önünde Rahat Konuşma(s.16)	Yardımlaşma insanlık için önemli konudur.	Toplum önünde rahat konuşmayı sağlayan unsur, konuşma kurallarına uymadır.
2.Heyecan Verici İfadeleri Toplum Önünde Anlatma-İlginç Olayları Toplama(s.22)/ İlginç Yaratıklar	Bireyin korkmasına neden olan birçok etken bulunmaktadır.	Korku ve heyecanı kontrol altına almak iyi bir konuşmanın yapılmasına yardımcı olur.
3.Evde veya Dışarıda Kahvaltı/Bilgi Edinmek İçin (s.48)	Her ülkenin farklı bir kültürü vardır.	Farklı kültürlerin kahvaltı yeme alışkanlıkları bireyin sosyalleşmesine yardımcı olabilir.
4.Günlük Yaşamdan Sahneler (s.55)	Farklı statüdeki bireylerin konuşma içerikleri farklıdır.	Farklı statüdeki bireylerin konuşmalarını canlandırmak rol-model olarak sosyalleşmeye katkı sağlar.
5.Resimlerle Konuşma ve Yazma - Diyalog Oluşturma (s.58)	Bir tiyatro metni oluşturma konuşma becerisini de olumlu etkiler.	Görsel unsurlara bakarak daha rahat konuşma yapılabilir.
6.Bir Rol Edinme-Birden Fazla Figürle Rolün Gereklerini Yerine Getirme (s.60)/ Bernad ve Frieder Birbirleriyle Nasıl Konuşuyorlar?	Haksız yere birini eleştirmek ve onunla tartışmak doğru bir iletişim türü değildir.	Sosyalleşmeyi sağlayan iletişim araçlarından biri tartışmadır.
7.Küçük Tartışma	Kaba güce dayalı yapılan tartışmalar doğru değildir.	Zayıf birine kaba kuvvetle yenmeye çalışmak iletişimi olumsuz etkiler.
8.Korkunç Bir Çocuk Olarak İgor	Çocuklar etraftaki kişilere kendini ispatlamaya çalışır.	Sosyalleşmede birileri tarafından övgü almak, davranışın kalıcılığını sağlar.
9.Toy Atlara Dikkatli Yaklaşım-Bir Kazayı Bildirmek(.s72)	Kazalar insanın yaşamını olumsuz etkileyen olaylardır.	Bir kazayı geçirme ya da geçireni ilgili yere bildirme ve kazayla ilgili kaza raporu hazırlama sosyal bir sorumluluktur.
10.Beş Genç Hafif Yaralandı	Gazeteler birer haber verme aracıdır.	Bir gazeteyi takip etme ve okuma sosyal olayları öğrenme bakımından önemlidir.
11.Tekrar Evde-Gezide Gördüklerini Anlatma(s.74)	Bir yeri gezmek bireye birçok deneyim katar.	Geziler bireylerin sosyalleşmesinde etkin bir rolü bulunmaktadır.
12.Bir Domuzu Evimizde Tutabilir miyiz?/Yarış Domuzu(s.77)	Domuzların yaşam alanı insanların yaşam alanlarından farklıdır.	Çocukların sosyalleşmesinde hayvanların da rolü bulunmaktadır.
13.Büyük Şehirdeki Köpekler-Bilgi ve Bilginin Gerekçeleri(s.80)	Köpeklerin evde ya da dışarıda beslemenin olumlu ve olumsuz yönleri bulunmaktadır.	Evcil köpekler çocukların en sadık arkadaşlarından biridir.

14.Evcil Hayvan Olarak Papağan (s.84)	Doğal ortamından alıkonan hayvanlar uyum sorunları yaşayabilir.	Hayvanlar, çocukların yalnızlığını giderebilir.
15.Karar Verme İmkânları (s.89)	Bireyin bir konuyla ilgili olumlu ya da olumsuz karar vermesi önemlidir.	Çocuğun hiçbir baskı altında kalmadan kendi düşüncesine uygun oy kullanması sosyal sorumluluklar açısından önemlidir.
16.Değişik Kitaplar-Birlikte ve Zevkle Okuma (s.90)	Çocukların birlikte aynı kitabı okumaları kaynaşmalarını sağlar.	Birlikte yapılan etkinlikler çocukların sosyalleşmesini hızlandırır.
17. Radyo Nerede Dinleniyor?-Radyo Kullanımıyla İlgili Soruşturma ve Radyo Terimlerini Çalışma (s.104)	Günlük olayların takip edilmesinde kitle iletişim araçlarından yararlanır.	Kitle iletişim araçları sosyal yapıyla ilgili olayları aktarırken aynı zamanda çocukların da sosyalleşmesine yardımcı olabilir.

Tartışma ve Sonuç

Türkçe ders kitaplarındaki sosyal içerikli metinler, sosyal yaşamı doğrudan çocuklara sunmamaktadır. Metinler, başlıklar itibariyle çocuklardan uzak ve genel kalmıştır. Metinlerin mesajları büyüklere seslenmiş, metinler büyüklerin dünyalarını ön plana çıkarmıştır. Ders kitaplarındaki metinleri sosyal yaşam ve güncellik ile ilişkilendirmek oldukça güç görünmektedir. Oysa çocuklar, okuldaki öğrendikleriyle sosyal bilişsel yönlerini geliştirirler (Lambie, Hagedorn and Ieva, 2010; Pellegrini, 2005). Çocuklara seslenen bir ders kitabında, günlük yaşamın kesitleri ve sosyal özetleri mutlaka bulunmalıdır. Oysa incelenen ders kitaplarında bu bağlamda bir güncelliği bulmak oldukça zordur.

Almanca ders kitabında yer alan metinlerin ana ve alt başlıkları doğrudan sosyal yaşamla ilişkilendirilerek verilmiştir. Çocuklar, aile ve akranlarından etkilenecek sosyalleşmektedir (Malik, Sarwar and Khan, 2010; Gable, Krull and Chang, 2009). Bireyi etkileyen bu sosyal etkileşimler, çeşitli yazınsal türlerle verilmeye çalışılmaktadır. Çocuğun günlük yaşamda karşılaşabileceği çeşitli deneyimler ve yaşama ilişkin sorunlar metinler aracılığıyla farklı yazınsal türlerle verilmiştir. Ders kitabındaki metinlerin açık mesajlarında çocukların yaşama hazırlanmasını sağlayan modellere, gizli mesajlarında ise kazandırılmak istenen tutum ve davranışlara yer verilmiştir. Böylece çocuklar, iyi ve kötü ya da güzel ve çirkin gibi davranışları bizzat gözlemleyebilmektedirler.

12-13 yaşlarındaki çocuklara sunulan öğretim araçlarında bilgiden çok uygulama ve oyuna dayalı sunumların bulunması noktası önem taşımaktadır (Bergen and Williams, 2008; Petty, 2009; Klievink and Jansen, 2010). Türkçe ders kitaplarında genellikle didaktik bilgilere yer verilmiştir. Bu yaklaşım da çocukların sosyalleşmesini sağlayacak nitelikte değildir. Bir başka sorun ise Türkçe ders kitaplarında sosyal içerikli metinlerdeki kahramanlar yetişkin insanlardan seçilmiştir. Olayların merkezinde çocuklar bulunmamaktadır. Çocuklara yönelik yazılmış bir ders kitabında çocukların yer almaması olumsuz bir nokta olarak görülmektedir. Metinlerde, çocuklara rol model olacak kahraman akranlara yer verilmemiştir. Bu durum kahramanların çocuklara rol model olma yönünü zayıflattığını düşünülmektedir.

Türkçe ders kitaplarındaki gezi yazıları genelde belgesel niteliğinde kurgulanmış (doğa olayları), doğrudan çocukların kendilerini bulabileceği herhangi bir etkinliğe yer verilmemiştir; Almanca ders kitabındaki gezi yazıları ise çocukların birlikte yaptıkları etkinlikler ve iyi zaman geçirme aracı olarak kullanılmıştır. Yapılan çalışmalar da gezi yazısının bireyin sosyalleşmesinde etkin rol oynadığı belirlenmiştir (Binbaşıoğlu, 1975). Türkçe ders kitabı bu yönüyle yetersiz görülmektedir.

Çocukların sosyalleşmesini sağlayan en önemli araçlardan biri de sosyal çevredir. Bu çevre çocuğun eğlenmesini ve kişilik özelliklerini geliştirmesine yardımcı olmaktadır (Piaget, 1960). Türkçe ders kitaplarında sosyalleşmeye yönelik konular işlenmiştir; fakat konular genellikle dolaylı olarak verilmiştir. Almanca ders kitabındaki sosyal konular ise sosyal yaşamı doğrudan işleyerek çocukların sosyalleşmesine ortam sunacak nitelikte hazırlanmıştır. Türkçe ders kitabındaki metinlerde sosyal değerler didaktik bir yaklaşımla verilmişken; Almanca ders kitabındaki metinlerde ise sosyal normlar çeşitli tartışmalarla sezdirilerek verilmiştir.

Her iki ders kitabında da aile, çevre ve arkadaşlık gibi sosyal unsurlar ele alınmıştır. Almanca ders kitabında bu konular işlenirken çocuklar doğrudan bu konuların içinde yer almıştır; fakat Türkçe ders kitabındaki konular yetişkinlere göre ve onların bakış açısıyla ele alınmış; çocuklar göz ardı edilmiştir.

Türkçe ders kitabındaki sosyal ilişkileri dile getiren normlar didaktik bir yaklaşımla ele alınırken; Almanca ders kitabındaki sosyal ilişkiler doğrudan çocukların yaşantılarından hareketle verilmiştir. Günlük yaşamdan kesitler sunularak çocuklara yaşamla ilgili önemli ipuçları sunulmuştur.

Türkçe ders kitabındaki sosyal konular bireyin sosyalleşmesini ve etkileşimini sağlayacak nitelikte olmadığı; Almanca ders kitabındaki hemen hemen tüm metinlerin çocukların sosyal yapıyı öğrenmelerini sağlayacak nitelikte olduğu, birçok iletişim ve etkileşim konusunun işlendiği görülmüştür. Bu nedenle Almanca ders kitabındaki metinlerin, çocukların sosyalleşmesi için kitle iletişim araçlarını çok etkin bir şekilde kullandığını söylemek mümkündür.

Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerde çocuğun bireysel becerilerini geliştirecek, kendi duygu ve düşüncelerini dile getirebilecek nitelikli örneklere yer verilmemiş; Almanca ders kitabındaki metinlerde ise çocukların bireysel olma, bireysel düşüncelerini dile getirme, olumlu ve olumsuz beğenilerini karşdakine aktarma ve eleştirme örnekleri bulunmaktadır. Bu yaklaşımın çocukların özgüvenlerini kazanmalarına yardımcı olacağı düşünülmektedir. Metinlerin bu yönü çocukların sosyalleşmesine yardımcı olabilmektedir.

Türkçe ders kitabındaki sosyal konular birbirini desteklemezken; Almanca ders kitabındaki sosyal konuların güncelliği dikkat çekmektedir. Konuların özelde farklı genelde ise birbirlerini destekledikleri görülmüş, ders kitabında verilen konuların kazandırılmasını sağlamak için tarihî ve güncel olaylardan destek alınarak konuların somutlaştırılmaya çalışıldığı belirlenmiştir.

Türkçedeki tema ve alt temalar işlevsellikten uzak kalırken; Almandaki tema, alt tema ve kodlar ise işlevsel nitelikte hazırlanmış, çocukların günlük yaşamlarını kolaylaştıracak konulardan seçilmiştir. Almanca ders kitabında yer alan metinlerin tema, alt tema ve kodları Türkçeye göre son derece güncel olup çocukların sosyal yaşama hazırlanmasında etkin bir içeriğe sahip olduğu söylenebilir.

Öneriler

1. Türkçe ders kitaplarındaki konular günlük yaşama yönelik olmalıdır.
2. Ders kitaplarında gereğinden fazla bilgiye yer verilmemelidir.
3. Türkçe dersinde sosyalleştirme etkinliklerini pekiştirecek metinlere yer verilmelidir.
4. Türkçe ders kitaplarında yer alan rol modellerin çocuk ağırlıklı olmasına dikkat edilmelidir.
5. Türkçe öğretiminin aslında sosyal ve kültür unsurların aktarıldığı bir ders olduğu düşüncesi göz ardı edilmemelidir.

Kaynakça

- Achhpal, B., Goldman, J. A. and Rohner R. P. (2007). University of Connecticut, USA, A comparison of European American and Puerto Rican parents' goals and expectations about the socialization and education of pre-school children, *International Journal of Early Years Education*, 15(1), 1–13.
- Akyüz, H. (1992). Eğitim Sosyolojisinin Temel Kavram ve Alanları Üzerine Bir Araştırma, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Apel, Y. H. (1977). Developmental Differences in Children's Perception of Maternal Socialization Behavior, *Child Development*, 48, 1689-1693.
- Ashour, R. Q. (1996). "The Cultural Content of Arabic language Reading Textbooks in Jordan Grades (4-6)", Ph.D. Thesis, Ohio University, United States.
- Aykut, M. ve Öztürk, Y. (1989). Erciyes Üniversitesinin Çeşitli Fakültelerinde Okuyan Öğrencilerin Sigara İçme Durumu ve Bunu Etkileyen Bazı Faktörler, *Sağlık Dergisi* (61,1), 60-70.
- Bereiter, C. and Scardamalia, M. (1996). Rethinking Learning. In D.R. Olson and N.Torrance (eds) *The Handbook of Education and Human Development*, Oxford: Blackwell, 485-413.
- Bergen, D. and Williams, D. (2008). Differing Childhood Play Experiences of Young Adult Compared to Earlier Young Adult Cohorts Have Implications for Physical, Social, and Academic Development, Chicago: Psychological Science Presentation Poster.
- Bikmetov, E.I. (2008). The Interaction Between the Family and the School in the Socialization of the Individual, *Russian Education and Society*, 50(9), 39–52.
- Bilgiseven, A. K. (1986). Genel Sosyoloji, İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Binbaşıoğlu, C. (1975). Gelişim Psikolojisi, Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.
- Brim, O. G. J. (1966). Socialization Through the Life Cycle, *Socialization, After Childhood: Two Essay*, Ed.: Orville G. Jr. Brim, New York: John Wiley and sons., Inc.
- Brown, T. N., Emily, E., Smith, T. and Brown C. L. L. (2009). Investigating Whether and When Family Ethnic/Race Socialization Improves Academic Performance, *The Journal of Negro Education*, 788(4), 385-404.
- Caroll, J.L. and Wolge P.R. (1996). *Sexuality and Gender in Society*, Harpercollins College Publishers: New York.
- Clausan, J.A. (1968). A Historical and Comporative View of Socialization Theory and Research, *Socialization and Society*, Ed.: J.A. Clausen, Boston: Little Brown.
- Cüceloğlu, D. (1996). İnsan ve Davranış, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Davis, A. D. (2005). A Study Of The Effects Of Readers' Theater On Second And Third Grade Special Education Students' Fluency Growth, *Reading Improvement*, 105-111.
- E. Zigler and I.L.Child (1969). Socialization, *The Handbook of Social Psychology: The Individual in a Social Context*, 3, 470-480.
- Gable, S., Krull, J. L. and Chang, Y. (2009). Implication of Overweight Onset and Persistence for Social and Behavioral Development Between Kindergarden Entry and Third Grade, *Applied Deveelopment Science*, 13(2), 88-103.
- Güney, S. (2000). Davranış Bilimleri, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Harris-Sharples, S. H. (1983). A Study of "Match" Between Student Reading Ability And Textbook Difficulty During Classroom Instruction, Ph.D. Thesis, Harward University, United State.

- Henry, D. B., M., Schoeny, E., Deptula, D. P., and Slavick, J. T. (2007). Peer Selection and Socialization Effects on Adolescent Intercourse Without a Condom and Attitudes About the Costs of Sex, *Child Development*, 78(3), 825 – 838.
- Holley, K. A. and Taylor, B. J. (2009). Undergraduate Student Socialization and Learning in an Online Professional Curriculum, *Innov High Educ.*, 33, 257–269.
- Jersild, A.T. (1979). *Çocuk Psikolojisi*, (Çev. Gülseren Günçe), Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1988). *İnsan ve İnsanlar*, İstanbul: Evrim Basım.
- Kaya, K. ve Tuna, M. (2008). İlköğretim Çağındaki Çocukların Sosyalleşmesinde Televizyonun Etkisi, *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, 159-182.
- Kelleci, M. (2008) İnternet, Cep Telefonu, Bilgisayar Oyunlarının Çocuk ve Gençlerin Ruh Sağlığına Etkileri, *TAF PreMedBull*, 7(3), 253-256.
- Klievink, B. and Jansen, M. (2010). Simulation Gaming as a Social Development Instrument: Dealing With Complex Problems, *Information Polity*, 15, 153-165.
- Lambie, G. W., Hagedorn, W. B. and Ieva, K. P. (2010). Social-Cognitive Development, Ethical and Legal Knowledge, and Ethical Decision Making of Counselor Education, *Counselor Education&Supervision*, 49, 228-240.
- Lave, J. (1996). Teaching, as learning, in practice. *Mind, Culture and Activity: An International Journal*, 3(3), 64-149.
- Lavelacem, S. and Wheeler T. R. (2005) Cultural Discontinuity Between Home and School Language Socialization Patterns: Implications for Teachers, *Education Vol. 127(2)*, 303-309.
- Tezcan, M. (1984). *Eğitim Teknolojisi*, Ankara: Çağ Matbaası.
- Malik, A., Sarwar, M. and Khan, N. (2010). Identification Of the Social Development In Early Childhood In Pakistan, *Journal of College Teaching&Learning*, 7(6), 39-48.
- Mayard, A. E. (2009). Context and Structure in Social Interaction and Cognitive Development, *Human Development*, 52, 313-319.
- Mbuyi, D. (1982). *Educational Messages In Kenya and Tanzania: A Comparative Analysis of Contemporary Elementary School Textbooks*, Ph.D. Thesis, State University of New York, United States.
- Ochs, E. and Shohet, M. (2006). The Cultural Structuring of Mealtime Socialization, *New Directions for Child and Adolescent Development*, 111, 35-49.
- Pellegrini, A. D. R. (2005). *Its Role in Education and Development*, Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates.
- Petty, K. (2009). Using Guided Participation to Support Young Children's Social Development, *Young Children*, Naeyc 1-3, 80-85.
- Piaget, J. (1938). *Çocukta Dil ve Düşünme*, (Çev. Sabri Esat Siyavuşgil), İstanbul: Devlet Basımevi.
- Piaget, J. (1960). *The Psychology of Intelligence*, Paterson, New Jersey: Lıt Tlefield, Adams &CO.
- Schein, E. H. (1975). Örgütsel Sosyalizasyon ve Yönetim Mesleği (Çev. H.Can), *Amme İdaresi Dergisi*, (8,2), 167-183.
- Senemoğlu, N. (1998). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*, Ankara: Özsen Matbaası.

- Singh, A. (2004). Humanising Education: Theatre in Pedagogy, *Contemporary Education Dialogue*, 53-84.
- Şahan, H., (2008). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü, *KMU İİBF Dergisi*, 10(15), 260-278.
- Tulasiewicz, W. and Adams, A. (2005). *Teaching the Mother Tongue in Multilingual Europe*, England: Antony Rowe Ltd.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zhang, R. (2008), On Studies of Moral Socialization of Students: Progress and Perplexities, *Front. Educ China*, 3(3), 346–359.